

บทที่ 3

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร้านค้าสะดวกซื้อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์โดยแยกเป็นรายจังหวัดได้ดังต่อไปนี้

1. ร้านค้าสะดวกซื้อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ร้านเจริญพาณิชย์ เลขที่ 84 ถนนอุตุมวิถิ ตำบลลานะรุ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นร้านค้าที่เปิดมาประมาณ 30 กว่าปีแล้ว โดยเริ่มรุ่นพ่อ จากร้านเล็กๆ ขายของไม่กี่อย่าง ก็ค่อยขยายใหญ่ขึ้น ครั้น ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมานับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ร้านเริ่มได้รับผลกระทบบ้าง แต่มีผลกระทบมากหลังจากปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา เพราะเหตุการณ์ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ผู้คนไม่ค่อยออกมาจับจ่ายไม่ สามารถซื้อขายเช่นอดีต ในอดีตร้านจะเปิดตั้งแต่เริ่มสว่าง ปิดร้าน 2 -3 ทุ่ม ปัจจุบันส่วนใหญ่จะขายของได้ ช่วงตอนกลางวัน โดยเฉพาะช่วงสายๆ พอดกเย็นเริ่มเจียบ โดยปกติจะเปิดร้านประมาณ 7 โมงเช้า และ 6 โมงเย็นก็ปิดร้านอยู่ในบ้าน ตกกลางคืนหากมีคนมาเรียกซื้อมักจะไม่เปิด นอกจากคนที่คุ้นเคยเท่านั้น

ร้านซิลาลา เลขที่ 39/1 ถนนกะลานอ ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เปิดทำการการค้าขายของชำ มาประมาณ 5 ปี ขายของชำทุกชนิดที่มีความจำเป็นในครัวเรือน เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นถือว่ามีผลกระทบอยู่บ้าง เพราะเวลาที่เปิดปิดร้านจะสั้น เปิด ประมาณ 7 โมงเช้า และปิด ประมาณ 5 โมงครึ่ง ในปัจจุบันนอกจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอันส่งผลทำให้ผู้คนไม่ค่อยออกไปจับจ่ายใช้สอยเหมือนปกติแล้ว ทุกคนต้องระวังตัวการซื้อของจะซื้อของที่จำเป็น และกลับบ้านเร็วขึ้น ตกกลางคืน ไม่ค่อยมีผู้คนเช่นปกติ นอกจากนี้การที่ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่เกิดขึ้น คนส่วนใหญ่มักจะซื้อสินค้ามาจากห้างๆ เพราะรู้สึกว่าได้เงินซื้อสินค้าในห้างมีความปลอดภัยกว่าเดินซื้อตามร้านค้าริมถนน นอกจากนี้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ที่ข้าวของราคาแพง ทำให้สินค้าขายยากขึ้น ลูกค้านับว่าของแพง บางทีของที่สั่งมาบางอย่างขายไม่ได้เลย จากที่เคยขายได้วันละ 5,000-7,000 บาท ปัจจุบันเหลือ ประมาณวันละ 1,000-2,000 บาทเท่านั้น

ร้านพูนสิน เลขที่ 17 ถนนอุตุมวิถิ ตำบลลานะรุ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เริ่มดำเนินกิจการการค้ามาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ประมาณ 30 ปีมาแล้ว สภาพการค้าปัจจุบันไม่ค่อยดีเหมือนอดีต เกิดจากหลายส่วน เหตุการณ์ความไม่สงบเกี่ยวข้องกับเชื่อมั่นของคนที่จะออกมาจับจ่ายใช้สอย ผู้คนจะซื้อของมากที่ร้านในช่วงบ่ายหลังเที่ยง ช่วงเช้าเจียบๆ แต่ดกเย็นก็ขายไม่ค่อยได้ ผู้คนมักซื้อของที่ห้างใหญ่ๆ มากกว่าร้านชำเล็กๆ ช่วงที่ขายได้ดีก็มีอยู่บ้าง เช่นช่วงเทศกาลวันตรุษจีน วันขึ้นปีใหม่ หรือวันฮารีรายอ เป็นต้น นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของลูกค้าน้อยลง ทั้งผลของเศรษฐกิจปัจจุบันที่สินค้าต่างๆ มีราคาแพงขึ้นด้วย ขายสินค้าได้วันละประมาณ 3,000 บาท ซึ่งในอดีต ขายได้วันหนึ่งตกราวๆ หมื่นกว่าบาท

ร้านขายของขนาดเล็กในทัศนะของเจ้าของร้านพูนสิน มองว่า อาจพออยู่ได้ แค่ออกรอกรอกินไปวันๆ ท่ามกลางสภาวะปัจจุบัน แต่หากเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้คนอาจมีความเชื่อมั่นมากขึ้น ถ้าหากยังมีเหตุการณ์เช่นนี้ร้านขายของชำก็แย่ลงด้วย

ร้านจิตต์พาณิชย์ เลขที่ 36 ถนนอุตุมวิถิ ตำบลลานะรุ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยเปิดร้านทำการค้ามาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ไม่ต่ำกว่า 40 ปี มาแล้ว การค้าขายในอดีตดีกว่าปัจจุบัน เหตุผลสำคัญคือความเชื่อมั่นและวิถีการดำเนินชีวิตของคน เมื่อก่อนร้านค้าเปิดตั้งย่ำรุ่ง และขายกันยัน 3 ทุ่ม เหมือนพื้นที่อื่นที่ไม่มี

เหตุการณ์ใดๆ ปัจจุบันผู้คนกลับเข้าบ้านเร็วขึ้น และการซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะไปซื้อในห้างสรรพสินค้าหลายอย่างในคราวเดียวรวมทั้งของชำต่างๆ ด้วย ซึ่งธุรกิจของร้านสามารถทรงตัวอยู่ได้ แต่ไม่ถึงกับมีกำไรมากนัก ถือว่าพออยู่พอกินมากกว่า ลงทุนไป ได้มานิดหน่อย ของที่สั่งเข้าร้านจะสั่งของจากหาดใหญ่ อาทิตย์ละ 3 ครั้งตามความจำเป็นและจำนวนสินค้าที่ขาด สินค้าอาจขายดีบ้างช่วงหน้าเทศกาลต่างๆ แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ดีเหมือนอดีต ส่วนหนึ่งเพราะมีร้านค้าเกิดใหม่ของชาวไทยมุสลิมด้วย ลูกค้าจำนวนหนึ่งจึงหันไปใช้บริการร้านค้าเหล่านั้นแทน

ร้านกะย๊ะสะมาลา เลขที่ 90/4 หมู่ที่ 3 ตำบลคลองมานิง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่แสดงทัศนคติว่า การมีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ทำให้ลูกค้าเราลดลง คนที่เข้าห้างฯ มักจะไปแล้วซื้อสินค้าเข้าบ้านครบทุกเรื่อง ตั้งแต่น้ำมันพืช สบู่ ยาสีฟัน รวมไปถึงกะปิ น้ำปลา ทุกอย่างนั้นแหละ ถ้าเข้าในห้างแล้วเขาก็ซื้อมากกว่าซื้อในร้านชำ เพราะในห้างมักจะขายเป็นแพค ลูกค้าจึงซื้อทีละมากๆ เช่น หากมาซื้อสบู่ที่ร้านชำเขาจะซื้อทีละก้อน แต่หากไปซื้อในห้างบางทีก็ซื้อเป็นแพค 4 ก้อนเลย เราก็ขายสบู่ไม่ได้ไปหลายเดือน เพราะลูกค้าซื้อจากในห้างมากกุดจนไว้แล้ว และที่ห้างก็นำเงินซื้อของ แอร์ก็เย็น คนรู้สึกปลอดภัย เพราะมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ชัดเจน จอตรงได้สะดวก สินค้ามีครบ ส่วนร้านสะดวกซื้อไม่ค่อยมาตั้งในหมู่บ้าน แต่มักจะตั้งในเขตตัวเมือง อันนี้ร้านค้านอกเมืองไม่กระทบ แต่ร้านค้าในเมืองกระทบแน่ๆ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับมุมมองนะ

ภาคภูมิการค้า เลขที่ 201/1 ถนนหนองจิก ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ร้านค้าสะดวกซื้อร้านนี้ เริ่มจากการเปิดทำธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปี 2530 บริเวณตลาดโต้รุ่ง (หลังห้างไดอาน่าปัตตานี ปัจจุบัน) ไม่นานต้องเลิกล้มกิจการเพราะขาดทุน ในปี 2533 ได้มีการเปิดห้างสรรพสินค้าขึ้น ผู้คนส่วนใหญ่เลยเลยเข้าไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในห้างหมด เลยเปลี่ยนมาเป็นร้านขายอาหารเล็กๆ พอกิจการอยู่ได้ ขณะเดียวกันทำเลที่อยู่หน้าโรงแรมเหมาะสมมีผู้คนที่มาพักโรงแรมมาถามหาว่าขายของชำอยู่บ่อยๆ เลยเปิดเป็นร้านขายของชำขึ้นเป็นร้านแรกหน้าโรงแรม และเปิดดำเนินกิจการมาเรื่อยๆ จนร้านมีขนาดใหญ่ขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้น มีปัญหาบ้างเหมือนกัน แต่ถือว่าไม่มากเพราะลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนที่มาพักโรงแรม แต่ปัญหาที่สำคัญมี 2 ประการคือ ประการแรกมีร้านค้าบริเวณใกล้เคียงเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทำให้ลูกค้ากระจายตัวไปร้านอื่นๆ และประการที่ 2 คือ ลูกค้าส่วนใหญ่มักจะเข้าไปซื้อสินค้าใน BIC C มากขึ้น ทำให้ร้านค้าเรามีปัญหาเช่นกัน โดยช่วงที่รายได้ตกต่ำมากเป็นช่วงเดือนรอมฎอน เพราะชาวไทยมุสลิมถือศีลอดพอพ้นเดือนนี้ไปรายได้ก็เพิ่มขึ้นแต่ไม่ถึงกับมากนัก ทั้งนี้ผู้คนนิยมเข้าไปซื้อของในห้างสรรพสินค้ารายได้หลักจึงมาจากกลุ่มคนที่เข้ามาพักในโรงแรม ทั้งในช่วงปกติ และช่วงที่โรงแรมมีการจัดประชุมสัมมนา

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 148/5 หมู่ที่ 7 ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยร้านเปิดมาเป็นเวลา 32 ปี เป็นที่รู้จักกันทั่วไปของคนในชุมชน ของที่ขายเป็นของชำ และสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน รวมทั้งน้ำมันเบนซิน ที่นำมาแบ่งใส่ขวดขายหน้าร้าน การดำเนินธุรกิจขายของชำในสมัยก่อนดีกว่านี้ เพราะผู้คนในหมู่บ้านมักจะมาซื้อของที่นี้ เมื่อความเจริญเข้ามาถึงในชุมชน เยาวชนก็ออกจากชุมชนไปเรียนหนังสือในตัวเมืองหรือที่อื่น มากขึ้น จำนวนลูกค้าก็ลดลงด้วย ครั้นห้างสรรพสินค้า BIC C มาเปิดทำให้ลูกค้าลดลงไปอีก ผู้คนส่วนใหญ่มักจะเข้าไปซื้อของในห้างมากกว่าที่จะซื้อของในหมู่บ้าน อีกทั้งร้าน เซเว่น-อีเลฟเว่น ที่เกิดขึ้นบริเวณชานเมือง ทำให้ร้านขายของไม่ค่อยได้ จากกำไรวันละ 2,000-3,000 บาทต่อวัน เหลือวันละ 400-500 ในปัจจุบัน บางวันก็ 200 บาทก็มี ปัจจุบันทำไปเพื่ออยู่เพื่อกินเท่านั้น ไม่ได้หวังผลกำไรมากนัก การขาดทุนก็มีบ้างเหมือนกัน แต่พอมีเงินทุนสำรองอยู่บ้าง จึงพออยู่ได้

เหตุการณ์ความไม่สงบมีผลต่อร้านเหมือนกันเพราะต้องปิดร้านเร็วขึ้น อีกทั้งอย่างพอผลบกำไรผู้คนก็มักไม่ค่อยออกมาจากบ้าน อีกอย่างหนึ่งในปัจจุบันต้นทุนสูงขึ้นมาก ทำให้การทำการค้าค่อนข้างลำบาก

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 316/1 หมู่ที่ 6 ตำบลสุระมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้อธิบายว่า ปัญหาของร้านค้า คือ ลูกค้าน้อยลง รายได้ลดลง และปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบ ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจร้านค้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีคนมากก็จะมีความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์มาก เช่นกัน โดยปรับตัวด้วยการระวังมากขึ้นในเรื่องคนมาจอรถหน้าร้าน ถึงขยะ เปิด-ปิดร้านเร็วขึ้น และไม่นั่งขายของอยู่ด้านหน้าของร้านเหมือนเมื่อก่อน โดยเข้ามานั่งข้างในร้านเพื่อระวังตนเอง เป็นต้น

ร้านเสวนีย์ เลขที่ 147/131 ถนนโรงเหล้าสาย ข ตำบลสุระมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้อธิบายว่า เมื่อก่อนทหารเข้ามาในพื้นที่ร้าน ก็จะถูกคุ้ยและทำความรู้จัก จนทหารบางนายก็คุ้นเคย ซึ่งเราทำได้เพียงบอกให้เขาระวังตัว อย่าเชื่อใจใคร แม้ชาวบ้านที่สนิท ก็อย่าไปเชื่อใจ เพราะเขาไม่เหมือนเรา ในที่สุดคนที่เราเคยบอก เคยพูดคุ้ย ก็เสียชีวิตอันจึงมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ในปัจจุบันเมื่อทหารเข้ามาบริเวณใกล้ๆ หน้าร้านก็บอกเขารูสึกกลัวเหมือนกันที่เขาจอรถใกล้ๆ หน้าร้าน เขาก็เข้าใจขึ้น ร้านขายของชำที่เป็นอยู่จึงได้เพียงแต่เฝ้าระวังตัวเอง การช่วยตัวเองเป็นสิ่งที่ทุกร้านต้องทำ เพราะไม่รู้เหตุการณ์จะเกิดขึ้นกับเราเมื่อไร

นอกจากนั้นยังได้รับผลกระทบจากร้านสะดวกซื้อเป็นร้านของกลุ่มทุนขนาดใหญ่ พอมีร้านค้าสะดวกซื้อเช่น เซเว่นอีเลฟเว่นมาเปิด 24 ชั่วโมง มาเปิด ลูกค้าในส่วนที่เคยซื้อร้านเราเราก็เข้าร้านสะดวกซื้อ และที่ได้เปรียบด้วยนี้ร้านสะดวกซื้อยังให้บริการสารพัดชนิด ทั้งสามารถจ่ายค่าน้ำค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเครดิต สารพัดอย่างซึ่งร้านขายของชำไม่มี ลูกค้าเข้าร้านสะดวกซื้อได้ทั้งสินค้าและบริการอื่นๆ นี่เป็นการแย่งลูกค้าเห็นๆ แต่ธุรกิจก็ต้องมีการแข่งขัน เราก็ต้องจัดร้านให้ดูดี สะอาด บริการเป็นกันเอง ลูกค้าสามารถหยิบสินค้าได้สะดวก แต่ที่เราดีกว่าก็คือเราสามารถให้เครดิตกับลูกค้าที่เราคุ้นเคยได้ ลูกค้าส่วนนี้จึงอยู่กับเรา ถ้ามีลูกค้าประจำมากๆ เราก็ออยู่ได้ แต่เดี๋ยวนีการซื้อสินค้าที่ใช้เครดิตมีน้อยลง ส่วนใหญ่ซื้อเงินสด ยกเว้นสินค้าพวกเครื่องดื่ม เช่น เบียร์ เหล้า ก็มีขายประจำมาเช่นบ้างก็มีเหมือนกัน

ชื่อร้านเปาะยี่ เลขที่ 78/10 ม.1 ถนนเจริญสำราญ สายใน ตำบลสุระมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เริ่มต้นจากการเปิดร้านบนที่ดินของตนเอง ลงทุนครั้งแรกไปประมาณ 20,000 บาท ยืมจากพี่ๆ เริ่มโดยผลประกอบการในปัจจุบัน ไม่ถึงกับขายดีมากมาย เพราะมีคู่แข่งร้านชำด้วยกันเกิดขึ้นใกล้ๆ ซึ่งทางร้านใช้วิธีดึงดูดลูกค้าให้ซื้อของที่ร้าน ด้วยการใช้นุ้ยสัมพันธ์ ด้วยการชวนลูกค้าพูดคุย สร้างความสนิทสนม ในการซื้อสินค้ามาขาย จะมีพ่อค้ามาส่งถึงร้าน หรือไปซื้อมาจากร้านค้า บางครั้งก็ซื้อที่แมคโคร สาขาอำเภอหาดใหญ่ ปัจจุบันลูกค้าหลักของร้านจะเป็นชาวบ้านใกล้เคียง มีทั้งไทยพุทธแถวเมืองเอกและมุสลิม มีทั้งนักศึกษา มอ. ทหารอยู่วัด ชาวเรือประมง และร้านอาหารใน มอ. (ลานอิฐ) คนผ่านทาง

ปัญหาในปัจจุบันของร้านค้า คือ สินค้ามีราคาแพงขึ้น และการเกิดขึ้นของร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งเป็นร้านค้าที่มีทุนมากกว่า และมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคา เช่น นม ที่ร้านมีต้นทุน 18 บาท ขาย 21 บาท แต่เซเว่นอีเลฟเว่นมีต้นทุน 16 บาทกว่าๆ และขาย 20 บาท แต่ทางร้านมองว่ายังได้เปรียบอยู่บ้างในด้านสถานที่ตั้งของร้านอยู่ใกล้ชุมชน แออัดัยการพูดดีกับลูกค้า สำหรับการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่ผ่านมามีหน่วยงานรัฐไม่เคยเข้ามาสนับสนุน มีองค์กรด้านสาธารณสุข (อนามัย) เข้ามาตรวจสอบคุณภาพ สินค้าในร้าน ความสะอาด และการติดป้ายการขายบุหรี่ยแก่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่รัฐมาตรวจสอบในเชิงจับผิดมากกว่ามาช่วยเหลือใดๆ ทางร้านอยากให้รัฐสนับสนุนด้านเงินทุน โดยการให้สถาบันการเงินปล่อยเงินกู้ยืมในอัตราที่เกิน 100,000 บาท เพื่อนำมาขยายธุรกิจให้มีสินค้าหลากหลายมากยิ่งขึ้น หากปล่อยเงินกู้แค่ 2-3 หมื่นบาท จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด เพราะเงินจำนวนไม่กี่หมื่นบาทผู้ประกอบการส่วนใหญ่พอจะมีอยู่แล้ว

ร้านกะแวะ เลขที่ 51/3 หมู่ 1 ตำบลสุระมิแล ถนนสุระมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เปิดร้านขายมานานแล้ว 20 กว่าปี ปัจจุบันขายไม่ค่อยดี ไม่เหมือนเมื่อก่อน ร้านค้าเปิดใหม่ก็มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะร้านที่เป็นคนมุสลิมด้วยกัน ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ก็ส่งผลกระทบต่อการค้า เพราะไม่มีคนต่างถิ่นเข้ามามากนัก ทำให้ลูกค้าที่ผ่านๆ มาไม่มี

ร้านสุยา เลขที่ 97/12 ถนนโรงเหล้าสาย ก. บ้านปะการอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ร้านค้าสะดวกซื้อร้านนี้ ดำเนินกิจการมาประมาณ 10 ปี ปัญหาหลักของร้านคือ ถึงแม้จะอยู่ในทำเลที่ดี เพราะมีนักศึกษามหาวิทยาลัยมาซื้อของมาก แต่ก็ไม่สามารถขยายกิจการได้เพราะไม่มีเงินทุนและไม่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินได้ นอกจากนั้น จากสถานการณ์ความไม่สงบ ก็ทำให้ลูกค้าหล่นย้ายไปทำงานที่อื่นๆ เพราะต่างก็กังวลในความปลอดภัย ซึ่งทำให้ในอนาคตถ้าตนเองเป็นอะไรไปร้านคงต้องเลิกกิจการไป นอกจากนั้นปัจจุบันต้องปิดร้านเร็วขึ้นทำให้รายได้ลดลง และต้นทุนสินค้ามีราคาแพงขึ้นแต่กำไรลดลงเพราะต้องขายราคาเดิม ซึ่งปรับราคาไม่ได้ ได้ดำเนินการสนับสนุนจากภาครัฐ อยากให้ช่วยเหลือด้านเงินทุนและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 29/1 หมู่ที่ 1 ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่ได้อธิบายว่า อยากให้ช่วยควบคุมราคาสินค้าอย่าให้มีการปรับราคาให้สูงขึ้นไป สินค้าแพงทุกอย่างต้องลงทุนเพิ่มขึ้น สินค้าราคาสูง กำไรลดลง ยิ่งการแข่งขันสูงอยู่แล้ว ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่าบ้าน รวมไปถึงต้องเสียภาษีการค้า อยากให้รัฐบาลเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง ไม่ค่อยมีรัฐบาลไหนจริงจังที่จะแก้ปัญหาของแพง พอบริษัทบอกระบบขึ้นราคา รัฐบาลก็สามารถตรึงราคาไว้ได้ไม่กี่วัน ในที่สุดก็ปล่อย คนที่แยกร้านค้าปลีกและร้านค้าสะดวกซื้อ นอกจากนั้นต้นทุนแพงขึ้นแต่ต้องขายราคาเดิมทำให้กำไรลดลง

ปัญหาความไม่สงบก็ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจระหว่างลูกค้า เจ้าของร้าน ยิ่งต่างศาสนากันยิ่งไม่กล้ามาใช้บริการกันเพราะกลัวจะตกเป็นเป้าหมายของผู้ก่อความไม่สงบ ทางแก้ไขคือระวังตนเอง คอยสังเกตการณ์บริเวณร้านอยู่ตลอดเวลา ถ้ามีอะไรก็แจ้งเจ้าหน้าที่ หรือไม่ก็ปิดร้านเลย การเปิด-ปิดร้านค้าก็ต้องเปิดสายและปิดแต่หัวค่ำคือเร็วขึ้น เพื่อป้องกันตนเองและกลัวจะไม่ปลอดภัย

2. ร้านค้าสะดวกซื้อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ร้านลับกรไกรการช่าง เลขที่ 146 ถนนธนวิถี ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เจ้าของร้านเดิมเป็นคนนครศรีธรรมราช ได้ย้ายครอบครัวมาอยู่ที่จังหวัดยะลา เพราะเห็นว่ายะลาเป็นเมืองที่สะอาด สงบร่มเย็น น่ายู่ เริ่มดำเนินกิจการลับกรไกรตัดผม ลับคมปัตตาเลี่ยน ลับคมมีด และของมีคมทุกชนิด การดำเนินกิจการของครอบครัวในชุมชนสะเตงในช่วงแรกๆ พออยู่ได้ แต่รายได้ไม่มากนัก ครั้นต่อมาเห็นว่าการลับกรไกรอย่างเดียวน่าจะไม่พอเลี้ยงชีพ จึงเปิดขายของชำควบคู่ไปด้วยทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น การดำเนินธุรกิจขายของชำมีที่ทำการจะไปด้วยดีหากไม่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในพื้นที่

หลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบแล้ว สถานการณ์ธุรกิจ ชะงักตัวอยู่ระยะหนึ่ง แต่เมื่อผู้คนเริ่มคุ้นเคยกับสถานการณ์การค้าก็ยังดำเนินการไปได้ แต่ยอดขายสินค้าลดลงอย่างมาก แต่ผลกระทบที่สำคัญในมุมมองของร้านลับกรไกรการช่างคือ ร้านสะดวกซื้อที่เปิดเช่นร้าน Mini Mart และ ร้าน 7-11 เพราะร้านเหล่านี้เป็นร้านที่มีเวลาเปิด-ปิด มากกว่า มีสินค้าที่สามารถตอบสนองลูกค้าได้หลากหลาย ลูกค้าจึงหันไปใช้บริการในร้านเหล่านี้มากขึ้นทุกทีอีกทั้งร้านขายของชำที่ดำเนินการอยู่จะเปิดหรือปิดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย นั่นคือเปิดสาย ปิดเร็ว ทำให้อายุการขายลดลงตามลำดับ จากที่เคยขายได้วันละ 5,000-7,000 บาท ปัจจุบัน ขายได้ไม่

เกินวันละ 2,000 บาท เมื่อคิดกำไรแล้วตกวันละประมาณ 300-500 บาท เท่านั้นเอง และมีแนวโน้มว่าจะลดลงอีก

ร้านอับดุลลอว์ เลขที่ 885 ถ.สิโรธร ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาหลักเกิดจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ เพราะทำให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น แต่ต้องขายราคาเดิม ทำให้กำไรลดลง และที่สำคัญมีคู่แข่งที่เป็นผู้ค้ามุสลิมเกิดขึ้นใหม่จำนวนมาก

ร้านซีเปาะ เลขที่ 8 ซอย 3 ถ.สิโรธร ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงสร้างความเคยชินแล้ว เพราะเกิดมาหลายปีแต่ยังแก้ไขปัญหามาไม่ได้ ปัญหาสำคัญคือต้นทุนสินค้าราคาแพงขึ้น แต่ต้องขายราคาเดิม ในขณะที่ลูกค้าลดลง และคู่แข่งร้านค้าสะดวกซื้อที่เป็นมุสลิมเพิ่มมากขึ้น ทำให้รายได้ลดลง การปรับตัวจากสถานการณ์ความไม่สงบคือ ระวังตนเอง คอยสังเกตสิ่งผิดปกติบริเวณที่ร้านค้า ถ้ามีอะไรน่าสงสัยก็แจ้งเจ้าหน้าที่

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 68/12 ถนนพิพิธภักดี อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่ได้แสดงทัศนะไว้ว่าการที่ทหารมาตั้งจุดรักษาความสงบอยู่ใกล้ๆ ไม่ได้มีความรู้สึกว่าปลอดภัยนะ รู้สึกกลัวมากกว่า กลัวว่าเมื่อทหารเหล่านี้จะเป็นเป้าหมายของผู้ก่อความไม่สงบ ร้านเราซึ่งอยู่ใกล้ก็ต้องโดนด้วยแน่ๆ วันใดที่มีรถทหารมาจอดนานๆ บริเวณหน้าร้าน ต้องขอร้องเขา ไม่ใช่รังเกียจ แต่เรากลัว อยากให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความไม่สงบโดยเร็ว เพราะที่ผ่านมากการค้าไม่ค่อยดี ระบบเศรษฐกิจก็ไม่ได้ ไม่เหมือนก่อนหน้าปี พ.ศ. 2547 ซึ่งสมัยก่อนการค้าดีมาก มีคนต่างถิ่นมาท่องเที่ยวรวมถึงชาวต่างชาติ แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน อยู่บ้านเลขที่ 95/10 หมู่ที่ 4 ตำบลเปาะเส้ง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นร้านที่เปิดมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าของนายแวตีดินา เดิมเป็นร้านขายเครื่องเทศ เช่นเครื่องแกง เครื่องต้มซุ๊ป วัตถุดิบในการทำขนม ซึ่งเครื่องเทศ หรือเครื่องแกงเหล่านี้จะทำกันเองในครอบครัว และสูตรเครื่องแกงที่ทำเป็นที่ถูกใจคนในหมู่บ้านจึงดำเนินธุรกิจเล็กๆ ดังกล่าวเรื่อยมา ต่อมามีการเปิดเป็นร้านขายของสะดวกซื้อด้วยแต่ยังเน้นการทำเครื่องแกง และวัตถุดิบในการปรุงอาหาร เพราะบริเวณชุมชนมีร้านขายข้าวแกง ขายขนมหวานเป็นจำนวนมากสินค้าเหล่านี้จึงยังเป็นที่ต้องการของคนในชุมชน ด้านกิจการขายของเป็นไปไม่ค่อยดีนัก เพราะเป็นร้านที่เปิดขายไม่ครบวงจร ลูกค้านิยมเข้าร้านสะดวกซื้อมากกว่า เพราะร้านเหล่านี้เปิดมากขึ้นในชุมชน ดังนั้นจึงเห็นว่าควรจะจุดยืนในการขายนั้นคือขายเครื่องเทศ เครื่องแกง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของร้านที่ผู้คนส่วนใหญ่รู้จักจะดีกว่า ที่มีคู่แข่งน้อย โดยเฉพาะในชุมชนมีร้านขายเครื่องแกงเพียง 2 ร้านเท่านั้น สถานการณ์การขายของร้านสะดวกซื้อ นายแวตีดินามีความเห็นว่ามันจะไปไม่ได้ดีกว่าขายเครื่องเทศ เครื่องแกง โดยเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น มีผลกระทบต่อบริษัทข้างเคียงเหมือนกัน กล่าวคือ ผู้คนที่มาซื้อมักจะมาในช่วงสายๆ และตอนกลางวัน การที่ผู้คนออกมาใช้ชีวิตนอกบ้านน้อยลง ทำให้ร้านขายข้าวแกง ร้านขายขนมหวานมีลูกค้าลดลง การซื้อขายเครื่องแกงของผู้ขายอาหารจึงลดปริมาณลง เครื่องแกงที่ร้านก็ขายได้ในปริมาณที่ลดลงจากอดีตมาก หากเหตุการณ์ความไม่สงบหยุดลง ผู้คนก็คงออกมาซื้อหาอาหารนอกบ้านมากขึ้น เครื่องแกงก็สามารถที่จะขายได้มากขึ้นเช่นกัน

ร้านกะนิ เลขที่ 54/2 ซอยจะปะกียา ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ร้านเปิดมาประมาณ 15 ปี เจ้าของร้านเคยเป็นลูกจ้างร้านตัดเสื้อผ้าแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา เป็นลูกจ้างมาหลายปีจนเกิดความรู้สึกอึดอัด จึงกลับมาเปิดร้านขายสินค้าสะดวกซื้อในซอยจะปะกียาที่อยู่ในปัจจุบัน การเปิดร้านขายของในซอยในช่วงต้นขายได้ดี ร้านเริ่มจากการขายสินค้าเล็กๆ น้อยๆ ต่อมา ก็เริ่มขยายใหญ่ขึ้น มีตู้แช่ขนม ถังน้ำแข็ง และชั้นวางของมีสินค้าขายมากขึ้น

เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลต่อการทำธุรกิจร้านชำระยะหนึ่ง โดยเฉพาะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ช่วงที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงนั้น ขายสินค้าได้น้อยมาก เพราะผู้คนไม่กล้าออกมาจากบ้านจับจ่ายซื้อของ จะขายได้เฉพาะคนที่อยู่ใกล้ๆ ร้าน ครั้นต่อมาเมื่อเหตุการณ์เริ่มเบาบางลงผู้คนค่อยปรับตัวได้ ก็เริ่มขายได้เกือบปกติ แต่ก็ยังน้อยกว่าช่วงที่ไม่เกิดเหตุการณ์ สำหรับการเกิดขึ้นของร้านสะดวกซื้อนั้นไม่กระทบต่อธุรกิจร้านชำที่ดำเนินการอยู่ เพราะร้านอยู่ในซอย ผู้คนที่มาซื้อของจะเป็นลูกค้าประจำในซอย คิดว่าถ้าเหตุการณ์ความสงบที่เกิดขึ้นหยุดลง กิจกรรมของร้านน่าจะดีกว่านี้แน่นอน

ร้านสายฝน เลขที่ 88/5 หมู่ที่ 7 ถนนสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่ให้ความคิดเห็นไว้ว่า มีร้านค้าสะดวกที่เพิ่งปิดตัวไป เจ้าของร้านเป็นคนจีนที่บ้านพรุ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เปิดร้านมานานมากเกือบ 30 ปี ในละแวกนี้ใครๆ ก็รู้จักเจ๊กง เพ็งปิดร้านย้ายไปประมาณ 3 ปีก่อน เห็นว่าลูกที่ทำงานอยู่ที่หาดใหญ่ ไปซื้อบ้านให้ใหม่ที่หาดใหญ่ เพราะลูกสงสารพ่อแม่ ไม่มีใครดูแล และอาจมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อสถานการณ์จึงให้พ่อแม่ย้ายออกไปอยู่หาดใหญ่ อาจมีความรู้สึกว่าปลอดภัยกว่าอยู่ที่นี้ ลูกหลานทำงานไม่ต้องกังวลเป็นห่วง ปัจจุบันที่ตรงนี้เปิดเป็นร้านค้าเปลี่ยนเจ้าของร้านเป็นคนไทยมุสลิม

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 38 ซอยบราโอ ถนนสิโรธร อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า สถานการณ์ความไม่สงบทำให้คนย้ายออกไป เช่น เมื่อก่อนมีร้านขายของชำหลายร้านที่อยู่บริเวณนี้ เมื่อก่อน ปัจจุบันบริเวณนี้เหลืออยู่ 3 ร้าน ร้านที่จำได้ชื่อร้านเสรีการค้า เป็นร้านค้าที่ไม่ใหญ่นัก เจ้าของร้านเป็นคนจังหวัดพัทลุง ภรรยาเป็นคนจังหวัดตรัง เปิดร้านค้าอยู่หลายปี ตอนหลังเห็นปิดร้านไปแล้วไม่ทราบว่าเป็นจังหวัดพัทลุงหรือตรัง แต่ร้านนี้ย้ายออกไปไม่รู้สาเหตุตอนนะ บางทีอาจไม่ใช่เรื่องความไม่สงบก็ได้ แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้คนที่มาจากที่อื่น เขากลัว และไม่มั่นใจ บางร้านจึงตัดสินใจกลับไปทำอาชีพอื่นที่บ้านเดิม แต่เชื่อว่าร้านค้าของชำจะลดลง ก็มีเพิ่มขึ้นเหมือนกัน ส่วนหนึ่งเพราะว่าคนไม่ออกไปซื้อของไกลๆ ร้านชำจึงเกิดขึ้นใหม่ทั่วไป เมื่อร้านมากขึ้นใกล้ๆ บ้านคนก็ซื้อข้างบ้าน ร้านเดิมยอดขายก็ลดลง

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน บ้านเลขที่ 54/12 ถนนธนวิถี ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นร้านขายของชำที่เปิดดำเนินการมาประมาณ 3 ปี ก่อนหน้านี้เจ้าของร้านเป็นพนักงานอยู่ในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี และรู้สึกอึดอัด จึงอยากจะทำธุรกิจการค้าปลีกด้วยตัวเอง จึงลงทุนสั่งซื้อชั้นวางของ ตู้แช่ ถังน้ำแข็ง ครั้งแรกลงทุนไปประมาณ 50,000 บาท จนมีของเต็มร้าน การขายของถือว่าพออยู่ได้ปกติจะสั่งของเข้าร้านเดือนละ 4 ครั้ง ของที่ขายดีได้แก่ น้ำขวด นม ขนมอบเคี้ยว เครื่องดื่มชูกำลัง เหล้า เบียร์ ซึ่งขายได้ทุกวัน ส่วนสินค้าอื่นๆ ลูกค้าจะซื้อตามความจำเป็น เช่น น้ำปลา ข้าวสาร เป็นต้น

การเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลต่อการค้าบ้าง เหมือนกัน แต่มีความรู้สึกว่ามีเวลานัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าร้านเพิ่งเปิดในขณะที่เหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนหน้านี้แล้ว แต่ที่เห็นได้ชัดก็คือ การเปิด-ปิดร้านที่จะต้องระมัดระวัง เช่น มีใครเฝ้ามอเตอร์ไซค์มาจอดไว้หน้าร้านบ้างไหม อันนี้ต้องระวังมาก การดำเนินธุรกิจคิดว่าน่าจะยัง พอไปได้ แต่หากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่หยุดลงคงทำการค้าได้ดีกว่านี้ ร้านสะดวกซื้อที่เปิดขึ้นมากมายมีผลกระทบต่อการค้าดำเนินธุรกิจเหมือนกัน เพราะร้านเหล่านั้นสามารถที่เปิดได้ตลอดเวลาหรืออย่างน้อยก็มากกว่าร้านชำปกติ

ร้านรัตนพาณิชย์ เลขที่ 249 ถนนสุขยางค์ ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เปิดดำเนินการทำการค้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เริ่มจากการขายของชำทั่วไป ใช้พื้นที่ในการขายของ 2 ห้อง อยู่ในทำเลที่เหมาะสมเพราะในชุมชนยังไม่มีร้านขายของชำ ทำให้กิจการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ มีรายได้ค่อนข้างดี มีกำไรในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบวันละประมาณ 2,000 บาท ด้วยลูกค้าส่วนใหญ่มักเป็นคนในชุมชนที่รู้จักคุ้นเคยกันดี จากร้านค้าชั้นเดียวต่อมาก็ขยายเป็น 2 ชั้น กิจกรรมดีขึ้นเรื่อยๆ

หลังจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในพื้นที่ ได้รับผลกระทบมากเช่นกัน โดยเฉพาะช่วงแรกๆ ที่มีความรุนแรง ต่อมาเมื่อลูกค้าเริ่มปรับตัวได้ การค้าขายก็เป็นไปอย่างปกติ แต่รายได้ทุกวันนี้ลดลง เพราะผู้คนไม่พลุก่านเหมือนอดีต ทั้งร้านสะดวกซื้อที่เปิดขึ้นมาใหม่กลายเป็นคู่แข่งสำคัญที่ทำให้ลูกค้าส่วนหนึ่งหันไปใช้บริการร้านสะดวกซื้อ อย่างไรก็ตามสถานการณ์ของร้านถือว่ายังสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ปัจจุบันลูกค้าได้เข้าดำเนินการต่อ ลูกค้าที่เป็นลูกค้าประจำก็คือคนในชุมชน สินค้าที่ขายได้ดี ได้แก่ น้ำ น้ำแข็ง เหล้า เบียร์ และขนมขบเคี้ยวทั่วไป ซึ่งหากเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นคิดว่าธุรกิจร้านขายของชำก็น่าจะดีขึ้นด้วย

ร้านส้มเงิน เลขที่ 42/4-42/6 ถนนอาคารสงเคราะห์ ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เปิดดำเนินธุรกิจขายของชำมาประมาณ 30 ปี เริ่มจากการขายสินค้าอุปโภค บริโภค ในครัวเรือน ต่อมาก็ขยายร้านเพิ่มขึ้นอีก 2 ห้อง ช่วงแรกของการทำธุรกิจรายได้ค่อนข้างดี มีลูกค้าประจำที่เข้ามาซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจมีการขายทุนบ้างเหมือนกันในช่วง โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ลูกค้าหายไปเป็นจำนวนมาก เพราะทุกคนต้องรัดเข็มขัดตัวเอง ทำให้มีการใช้จ่ายน้อยลง สินค้าที่ขายจึงขายได้น้อยลงตามไปด้วย ยุทธวิธีการขายตอนนั้น จึงมีทั้งลดราคา และลดการสั่งของเข้าร้านให้น้อยลง

หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจฟองสบู่ ในปี 2540 แล้ว ถือว่าธุรกิจยังไม่ค่อยดีนัก เพราะผู้คนรายได้ยังไม่เพิ่มขึ้น ยางพาราที่มีราคาต่ำ การซื้อขายทรงตัว แต่พออยู่ได้ และค่อยๆ ดีขึ้นตามลำดับ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่นับจากปี 2547 ส่งผลกระทบต่อการทำการค้าที่เริ่มฟื้นตัวเป็นอย่างมาก เพราะผู้คนมักจะออกมาซื้อของในช่วงที่รู้สึกปลอดภัย ทั้งการใช้ชีวิตที่จะต้องระวังตัว ทำให้การเปิดปิดร้านเป็นเวลา ลูกค้าที่มีส่วนใหญ่มักเป็นลูกค้าเดิม แต่ปัจจุบันเริ่มดีขึ้นบ้างอาจเป็นเพราะว่าลูกค้ามีความปรับตัวมากขึ้นต่อสถานการณ์

ปัญหาที่ได้รับผลกระทบสำคัญอีกอย่างหนึ่งของร้านคือ การเกิดขึ้นของร้านสะดวกซื้อ ที่เกิดขึ้นมากในชุมชน ทำให้สินค้าบางอย่างเช่น บัตรเติมเงิน ขนมขบเคี้ยว นมกล่อง น้ำอัดลมกระป๋อง ขายไม่ค่อยได้ เพราะร้านสะดวกซื้อแย่งลูกค้าไปหมด สินค้าที่ขายได้ก็จะเป็นพวกเหล้า เบียร์ บุหรี่ เป็นต้น ซึ่งถือว่ายังทรงตัว การดำเนินธุรกิจถือว่าสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ แม้ว่าจะมีร้านคู่แข่งแบบร้านสะดวกซื้อ เพราะโดยปกติสินค้าในร้านชำจะถูกกว่าสินค้าในร้านสะดวกซื้อ แต่เหตุการณ์ความไม่สงบกลับส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้ามากกว่า ลูกค้าต้องการความปลอดภัย ดังนั้นหน้าร้านจึงห้ามรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ที่ไม่เคยรู้จักมาจอด นี่เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าอย่างหนึ่ง

ร้านชิตเจียบบาณิชย์ เลขที่ 75-77 ถนนพิมลชัย ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้อธิบายไว้ว่า วันใดที่ทหารนำรถมาจอดหน้าร้าน แล้วพวกเขาก็จะไปกินข้าว เดินตรวจตรา หรือไปซื้อของ ทำให้เราต้องระวัง วันนั้นจะให้เด็กมาคอยสังเกตคนแปลกหน้า หรือสังเกตมอเตอร์ไซด์ที่เข้ามาจอดบริเวณใกล้ๆ หากไม่รู้จักก็ต้องโทรเรียกเจ้าหน้าที่ การขายของเป็นไปอย่างหวาดหวั่น บางทีถ้ารู้สึกวุ่นวาย ไม่ค่อยมีรถวิ่งถนนโล่งๆ ก็จะปิดร้าน เพราะหลายครั้งที่รถทหารถูกวางระเบิด และร้านเราที่อยู่ใกล้ก็โดนด้วย การปิดร้านแล้วเข้าไปอยู่ในบ้านเป็นวิธีหนึ่งที่เรารู้สึกปลอดภัย

ร้านครุฑ เลขที่ 148 ถนนผิงเมือง 4 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้อธิบายว่าร้านเปิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 มีการดำเนินกิจการมาด้วยดีตามลำดับ ปัญหาอุปสรรคที่มีในอดีตส่วนใหญ่ เป็นปัญหาเรื่องทุน การขนส่ง แต่พอมาเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบก็เกิดเป็นปัญหาหลัก ในสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาสำคัญที่ถือว่าส่งผลต่อธุรกิจค้าขายก็คือ มีร้านเพิ่มมากขึ้น เมื่อก่อนบริเวณนี้มีร้านนี้ร้านเดียว ไม่มีคู่แข่ง ลูกค้าจึงมีมาก เมื่อเกิดเหตุการณ์ลูกค้าก็มักจะซื้อใกล้ๆ บ้าน ซึ่งเป็นร้านค้าเปิดใหม่ และเมื่อไม่นานบริเวณนี้ก็เกิด

ร้านสะดวกซื้อของบริษัทซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ทำให้มีคู่แข่งมากขึ้น สินค้าก็ขายได้น้อยลง เมื่อมีร้านค้ามากลูกค้าใกล้ที่ไหนเขาก็ซื้อที่นั่น เราจึงจำเป็นต้องปรับตัว ใช้ยุทธวิธีในการขาย ทั้งให้เครดิต ลดราคา ไม่เช่นนั้นก็อยู่ไม่ได้ เพราะเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ก็ขายได้น้อยอยู่แล้ว

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน อยู่บ้านเลขที่ 183 ถนนรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เปิดดำเนินการกิจการมาประมาณ 30 ปี ขายของชำทั่วไป การดำเนินการในช่วงแรกๆ รู้สึกว่าขายได้ดี มีลูกค้าที่สนิทคุ้นเคยในละแวกใกล้เคียงมาซื้อสินค้าประจำ ข้อดีอย่างหนึ่งของร้านก็คือลูกค้าส่วนใหญ่คุ้นเคยเพราะค้าขายมานาน บางครั้งหากลูกค้ามีเงินไม่ครบก็สามารถซื้อของได้โดยค่อยมาจ่ายทีหลัง ซึ่งให้เฉพาะลูกค้าที่คุ้นเคยเก่าแก่เท่านั้น

ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจร้านค้ามีปัญหาเหมือนกันต้องปรับตัวเยอะ เพราะลูกค้าไม่มีเงินซื้อ สินค้าขายได้น้อย จึงลดการส่งสินค้า จากเดิมเคยส่งสินค้าเข้าร้านเดือนละ 4 ครั้ง ก็ลดลงเหลือเดือนละ 2 ครั้ง สินค้าที่ส่งก็ตามความจำเป็นที่ขายได้ จะไม่ส่งสินค้าที่ต้องเก็บนาน เพราะทำให้ทุนหยุดนิ่ง หลังจากพ้นวิกฤติแล้วร้านก็ค่อยๆ ดีขึ้น

เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นส่งผลโดยตรง เพราะร้านตั้งอยู่ในตัวเมือง การดำเนินชีวิตของลูกค้าจึงเป็นไปในลักษณะที่ต้องระวังตัวตลอดเวลา ผู้คนหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีคนพลุกพล่านจอแจ การเปิดปิดร้านต้องระวังมาก ลูกค้าไม่ค่อยมากเหมือนเดิม หากมีรถทหารมาจอดบริเวณใกล้ๆ ร้าน ลูกค้าก็จะไม่เข้าร้าน ยิ่งทหารอยู่นานวันนั้นก็ขายของไม่ได้เลย เพราะลูกค้าเชื่อว่าทหารคือเป้า หากอยู่ใกล้ทหารก็เสี่ยงที่จะโดนลูกหลง ซึ่งมักจะเป็นเช่นนั้นจริงๆ อยากให้เหตุการณ์ความไม่สงบจบลงโดยเร็ว ทุกอย่างจะได้ดีขึ้น สถานการณ์ร้านชำรู้สึกแย่แยะมาก อีกทั้งร้านสะดวกซื้อที่เปิดขึ้นมาแข่งขันกับร้านชำ ทำให้ลูกค้าหายไปอีกมาก

ร้านรอฮีเมาะห์ เลขที่ 872 ถนนลิโรรส เทศบาลจารู อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เพิ่งเปิดร้านมาได้ประมาณ 3 ปี เปิดเวลา 06.00-21.00 น. จากการสัมภาษณ์พบว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่กลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันไปแล้ว นอกจากนั้นการค้าค่อนข้างดี เพราะในบริเวณพื้นที่นี้มีร้านค้าสะดวกซื้ออยู่เพียงร้านเดียว ปัญหาของร้านคือการจัดของภายในร้านและการที่อายุมากแล้วก็ไม่ค่อยสะดวกในการทำงานมาก บางครั้งก็ไม่มีเวลาไปซื้อสินค้ามาขายในร้าน ทำให้ไม่มีสินค้าบางประเภทจำหน่าย

ร้านตั้งหมวย เลขที่ 168-170 ถนนวิทูรอุทิศ 1 อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เปิดร้านมาแล้ว 25 ปี ปัญหาคือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเนื่องด้วยจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ลูกค้าที่ไม่คุ้นเคยกันก็จะไม่เข้ามาซื้อของ ต้องเปิดร้านช้าขึ้น คือเปิดร้านเมื่อสว่าง (6.00 น.) และปิดร้านเร็วขึ้นคือ หนึ่งทุ่ม (19.00 น.) นอกจากนั้นราคาดันทุนสินค้าแพงขึ้นแต่ต้องขายราคาเท่าเดิม ทำให้กำไรลดลง และในข้อคิดเห็นของนางตั้งหมวย ได้อธิบายว่า อยากให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ และสนับสนุนเรื่องการกู้เงินเพื่อมาลงทุน และปล่อยเงินกู้ เพื่อการพัฒนากิจการ

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 1050 ถนนผังเมือง 4 อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เปิดมาได้ ประมาณ 6 เดือน แต่ก่อนทำงานอยู่ที่จังหวัดระยอง และได้กลับมาอยู่ที่บ้านเดิมเลยเปิดเป็นร้านขายของชำเล็กๆ โดยไปซื้อมาจากร้านขายส่ง แล้วมาขายต่อ ธุรกิจที่ทำไม่ถือว่าดีมากนัก แต่ดีกว่าไม่ทำอะไรเลย ทำอยู่ที่บ้านตัวเองไม่ต้องเช่า ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนละแวกใกล้เคียงซึ่งรู้จักกันดี ด้วยทำเลที่ตั้งอยู่นอกตัวเมืองออกมา จึงรู้สึกว่าไม่ค่อยมีผลกระทบอะไรมากนัก โดยเวลาเดินทางไปซื้อของที่ร้านขายส่งในตลาด จะต้องเลือกเวลาไปจะไม่ไปเช้าหรือเย็นเกินไป นอกจากนั้นในสถานที่ที่มีคนพลุกพล่านและมีทหารอยู่จะมีความเสี่ยงสูงควรหลีกเลี่ยง เพราะอาจเกิดระเบิดหรือเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบได้

ปัจจุบันมีร้านค้าสะดวกซื้อที่เป็นชาวมุสลิมมากขึ้น ตรงนี้มีผลกระทบบ้าง แต่ที่สำคัญคือเหตุการณ์ความไม่สงบที่ทำให้การใช้ชีวิตของคนทั่วไปรวมทั้งลูกค้าไม่ค่อยออกมาจับจ่าย มีการจับจ่ายก็เป็นเวลา เพราะทุกคนต้องระวังตัว ธุรกิจขายของชำที่ทำอยู่คิดว่าคงพอไปได้แบบเรื่อยๆ ไม่ถึงกับมีกำไรมาก ทำแบบพออยู่พอกิน หากลงทุนไปมากทุนก็จม เพราะทุกวันนี้ลูกค้ารัดเข็มขัดในการซื้อของมากขึ้น

ร้านนุริยะห์ เลขที่ 17/1 ถนนสิโรธร ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เปิดดำเนินการกิจการมาได้ 2 ปี โดยปัญหาของร้านคือต้นทุนสินค้ามีราคาแพงขึ้นแต่ต้องขายราคาเท่าเดิม นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย และความไม่ไว้วางใจระหว่างลูกค้าและเจ้าของร้าน เพราะต่างก็กลัวจะตกอยู่ในอันตราย ซึ่งอยากให้รัฐบาลจริงจังกับการแก้ปัญหาความไม่สงบให้มากกว่านี้ เช่น จับกุมผู้ก่อการกำเริบได้ อีกทั้งอยากให้รัฐบาลควบคุมปัญหาด้านต้นทุนสินค้าราคาแพง และสนับสนุนสินเชื่อแบบไม่มีดอกเบี้ยตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อให้กู้มาลงทุนและขยายกิจการต่อไป

ร้านปูเป้ เลขที่ 341 ถนนผังเมือง 4 ซอย 7 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้อธิบายไว้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการร้านค้าสะดวกซื้อ เช่น ไม่นานมานี้ เกิดระเบิดที่หน้าร้านขายของชำที่ทหารชอบมาบ่อยๆ ซึ่งเจ้าของร้านเป็นคนจีน เข้าใจว่าผู้ก่อความไม่สงบมุ่งทำร้ายพวกทหารที่มาบ่อยๆ ระเบิดถูกใส่ไว้ในรถมอเตอร์ไซด์เก่า ที่จอดอยู่หน้าร้านขายของชำทั้งหมด หลังจากนั้นสดหลดลงมา ของหน้ากระจัดกระจาย เจ้าของร้านก็ได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งคนขับมอเตอร์ไซด์โซครายที่ผ่านมาพอดี แต่ไม่มีใครตาย ทหารเข้ามาเคลียร์พื้นที่ แต่ร้านค้าเสียหายมาก หลังจากนั้นเจ้าของร้าน และครอบครัวก็ย้ายไปอยู่หาดใหญ่ และร้านชำก็ปิดตัวลง นอกจากนั้นในปัจจุบันต้นทุนสินค้าแพงขึ้นอยากให้รัฐแก้ปัญหาต้นทุนสินค้าราคาแพง และแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบเพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินต่อคนในพื้นที่

ร้านเจริญพัฒนา เลขที่ 76/1 ถนนอาคารสงเคราะห์ ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่ได้อธิบายไว้ว่า การที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ร้านค้าสะดวกซื้อเป็นเหมือนที่ทางสังคมที่คนในชุมชนสามารถใช้แลกเปลี่ยน พบปะ หรือส่งข่าวคราว บางทีมีคนมาฝากข่าวถึงคนในซอยว่าญาติเสีย แต่ปัจจุบันคนที่อยู่ในซอยซึ่งเป็นคนดั้งเดิมส่วนหนึ่งได้ย้ายออกไป เช่น พวกข้าราชการ หรือ คนที่คิดว่าไม่มีความปลอดภัยกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้พื้นที่ของร้านค้าสะดวกซื้อซึ่งเป็นที่รวมข่าวคราว ของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้นการค้าในสามจังหวัดชายแดนใต้ก็เปลี่ยนไป เพราะต้นทุนราคาสินค้าเพิ่มมากขึ้น เกิดความไม่ไว้วางใจกันระหว่างคนต่างศาสนาที่ไม่คุ้นเคยกัน ไม่เหมือนสมัยก่อนที่อยู่อย่างไว้วางใจกัน อยากให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความไม่สงบให้เสร็จโดยเร็ว

3. ร้านค้าสะดวกซื้อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ร้านรินฤดี เลขที่ 112 หมู่ที่ 2 ตำบลลำภู อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เจ้าของร้านเริ่มต้นการทำธุรกิจโดยเป็นลูกจ้างร้านขายของชำขนาดใหญ่ ซึ่งมีการค้าขายค่อนข้างคึกคักมาก เมื่อ 20 ปีก่อน หลังจากขายได้ไประยะหนึ่งในช่วงประมาณปีพ.ศ. 2539-2540 เศรษฐกิจไม่ค่อยดี ราคาสินค้าจึงเปลี่ยนเป็นร้านรับซื้อยางแผ่น และหมากแห้งแทน จึงได้ออกจากการเป็นลูกจ้างมาเปิดร้านชำเป็นของตนเอง เริ่มจากการขายขนมอาหารแห้ง อาหารสด และเครื่องใช้ภายในครัวเรือน

ในระยะแรกการทำการค้าการซื้อของเข้าร้านค่อนข้างจำกัดด้วยงบประมาณน้อย ไปซื้อสินค้าจากร้านค้าส่งมาขายอีกต่อหนึ่ง แต่พื้นที่บริเวณที่ตั้งร้านค้าในละแวกนั้นไม่ค่อยมีร้านขายของชำ จึงทำให้คนในละแวกใกล้เคียงมาอุดหนุนเป็นประจำ ต่อมาก็มีน้ำมันเบนซินมาขายด้วย ขายน้ำแข็งไส น้ำแข็งปั่น ลูกชิ้น

ทอดหน้าร้านด้วย กิจการเริ่มก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีสินค้าเพิ่มขึ้นอีกหลายรายการโดยสั่งตู้แช่เข้ามา มีสินค้าประเภทน้ำอัดลม นมกล่อง เครื่องเขียน เหล้า เบียร์ บุหรี่ ฯลฯ ทั้งยังรับบริการให้เติมเงินผ่านระบบออนไลน์ด้วย จนเป็นร้านที่ใหญ่พอสมควรในปัจจุบัน

การดำเนินธุรกิจถือว่าไม่ค่อยสู้ดีนัก ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าขาประจำ แม้จะมีลูกค้าใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบ้างแต่ก็น้อยมาก โดยปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ เจ้าของร้านมีทัศนะว่าในสถานการณ์ปัจจุบันแย่ลงกว่าเมื่อก่อนเมื่อดูในภาพรวม ทั้งนี้ด้วยเศรษฐกิจไม่ค่อยจะดี และสินค้าบางอย่างก็ขึ้นราคา ของแพงขึ้น อีกทั้งสินค้าบางอย่างมีการปรับราคา เช่น น้ำตาลทราย ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย และเห็นว่านี่เป็นการซ้ำเติมผู้บริโภคในขณะที่สินค้าอื่นๆ ก็แพงอยู่แล้ว ถ้าน้ำตาลปรับราคา สินค้าทุกอย่างที่ใช้ น้ำตาลก็ปรับตามไปด้วย โดยเฉพาะขนม และอาหาร

ปัญหาน้ำมันราคาแพงก็เป็นปัญหาหนึ่งที่เห็นว่าส่งผลต่อการค้าขาย เพราะทำให้ค่าขนส่งขึ้นราคา สินค้าทุกอย่างต้องปรับตามเพราะต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ลูกค้าที่มีกำลังซื้อน้อยอยู่แล้วก็ต้องประหยัดเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อร้านค้าขาโดยตรง นอกจากนั้น เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลต่อการค้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลกระทบที่สำคัญก็คือลูกค้าจำนวนมากต้องระวังตัวมากขึ้นในการออกมาจับจ่ายซื้อสินค้า และเวลาออกไปซื้อของเข้าร้านเจ้าหน้าที่ตำรวจทหารคันรยด้นด้อย่างละเอียดลออ บางครั้งก็เสียเวลามาก แต่ก็ต้องอยู่ท่ามกลางสถานการณ์เพราะบ้านอยู่ที่นี่

อีกประการหนึ่งเวลาในการเปิด-ปิดร้านก็ต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง ไม่รู้มีใครนำอะไรมาแขวนไว้หน้าร้านบ้างหรือไม่ มีใครนำจักรยานยนต์มาจอดหน้าร้านหรือไม่ ทุกวันต้องระวังอย่างมากเพราะร้านค้าหลายร้านเคยถูกวางระเบิดหน้าร้าน ปัจจุบันเวลาเปิดก็ช้าลง ปิดร้านเร็วขึ้น เมื่อก่อนเปิด 6 โมงเช้า ปิดร้าน 5 โมง ปัจจุบันเปิด 6 โมงเช้า ปิด 6 โมงเย็น นอกจากนั้นการเกิดร้านสะดวกซื้อส่งผลกระทบต่อกิจการร้านค้าด้วยเหมือนกัน เพราะร้านเหล่านี้ทำให้ลูกค้าจำนวนหนึ่งหายไป เพราะการเข้าร้านสะดวกซื้อสามารถที่จะชำระค่าโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ ซึ่งร้านขายของชำทำไม่ได้ ลูกค้าเมื่อเข้าไปชำระตามรายการดังกล่าวแล้วก็ซื้อของใช้ของกินด้วย โดยในการช่วยเหลือจากภาครัฐอยากให้มีการช่วยเหลือร้านขายของชำบ้าง เพราะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ แต่ร้านชำไม่ค่อยมีการช่วยเหลือ ไม่มีมาตรการใดเลย รัฐบาลทุกสมัยไม่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านต้องช่วยตัวเอง ระวังภัยกันเอง การดำเนินชีวิตจึงเสี่ยงทุกวัน

ร้านชัยทัศน์ เลขที่ 160 ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ดำเนินกิจการมา 35 ปี การเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ลูกค้าลดลง ลูกค้ามุสลิมไม่ค่อยเข้ามาซื้อสินค้าเหมือนเมื่อก่อน ในปัจจุบันจะมีเฉพาะลูกค้าที่คุ้นเคยกันมาซื้อสินค้า ลูกค้าชาวจีนที่ผ่านมาก็ไม่ค่อยมีเพราะคนไม่มาเที่ยวเหมือนเมื่อก่อน ปัจจุบันต้องเปิดร้านประมาณ 6.00 น. และปิด 19.00 น. ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่เปิดร้านตั้งแต่ 4.30-5.00 น. และปิดร้านประมาณ 21.00 น. ต้องเปิดร้านเมื่อสว่างและปิดเร็วขึ้นเพราะว่าป้องกันความเสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ราคาต้นทุนสินค้าเป็นปัญหาหนึ่งเพราะปัจจุบันต้นทุนสินค้าแพงขึ้นแต่เพิ่มราคาขายไม่ได้ ซึ่งรัฐบาลควรจะเข้ามาดูแลในด้านนี้ นอกจากนั้นควรจะแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่โดยเร็ว เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะปัจจุบันลูก-หลาน ก็ไม่อยากจะอยู่ในพื้นที่ซึ่งในอนาคตคงไม่มีใครมาสืบทอดกิจการ สุดท้ายเป็นเรื่องของการเกิดขึ้นใหม่ของร้านค้าสะดวกซื้อจำนวนมาก โดยเฉพาะของผู้ประกอบการที่เป็นมุสลิม ในขณะที่ผู้ประกอบการดั้งเดิมที่เป็นไทยพุทธหรือคนไทยเชื้อสายจีนกลับมีจำนวนลดลง ด้วยความหวาดระแวงในความปลอดภัยจึงมีการเลิกกิจการและย้ายออกนอกพื้นที่ไปจำนวนหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันร้านค้าของตนเองอยู่ได้ด้วยเป็นร้านเก่าแก่อยู่มานาน ไม่มีหนี้สิน เมื่อขายได้น้อยจึง

ไม่ค่อยมีผลกระทบมากนักเพราะไม่ต้องหาเงินไปใช้หนี้หรือจ่ายดอกเบี้ย และไม่รู้จะย้ายไปที่ไหนก็ขออยู่ที่นี้ไปจนกว่าจะอยู่ไม่ได้หรือล้มตายไป

ร้านอารียา เลขที่ 155 ถนนกำแพงบางรุ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เริ่มกิจการร้านค้าชำมา 19 ปี แนวคิดในการดำเนินกิจการเนื่องจากต้องออกไปซื้อของชำที่ในตลาดอยู่เป็นประจำ และเห็นว่าในละแวกใกล้เคียงไม่ค่อยมีร้านค้าชำ จึงคิดว่าน่าจะลองทำธุรกิจนี้ดู ทำมาระยะหนึ่งเห็นว่าพออยู่ได้จึงดำเนินกิจการเรื่อยมา ลูกค้านส่วนใหญ่เป็นลูกค้าในละแวกใกล้เคียง รู้จักกันดี เพราะเป็นร้านเก่าแก่ มีลูกค้าใหม่ๆ บ้าง แต่ไม่มากนัก สินค้าที่ขายมีทุกชนิดตั้งแต่ของเล็กๆ น้อยๆ ไปสู่ของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำมัน เบนซินแต่สินค้าที่ขายดีได้แก่ ขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่มทั่วไป บุหรี่

ปัญหาของการทำธุรกิจ มีอยู่บ้าง เช่นบางช่วงขาดทุน หรือบางช่วงสินค้าขายไม่ค่อยได้ ขายยาก เช่นในช่วงเดือนถือศีลอด แต่ในเทศกาลอื่นๆ ก็ขายได้ตามปกติ นอกจากนั้น ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีผลกระทบแน่ๆ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจคือคนขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิต เพราะต้องเสี่ยงทุกวินาทีที่อยู่ในพื้นที่ ส่งผลให้ลูกค้าจำนวนหนึ่งหายไปเหมือนกัน เช่นมีการย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ไม่กล้าออกมาซื้อของในตอนค่ำ หรือหลีกเลี่ยงร้านอื่นหากมีรถทหารเข้ามาจอดใกล้ร้าน ซึ่งร้านค้าต้องทำใจ อยากให้เหตุการณ์สงบลงเร็วๆ ในส่วนของการเปิดปิดร้านก็ไม่เปิดเช้านักและจะต้องปิดก่อนค่ำ ซึ่งก็ไม่แน่นอน บางครั้งก็เปิด 6 โมง หรือ 7 โมงเช้า พลบค่ำก็ปิด โดยอยากให้รัฐบาลควบคุมราคาสินค้าที่จำเป็นไม่ให้ขึ้นราคา เพราะส่งผลต่อการบริโภคของลูกค้า ของขึ้นราคาลูกค้าก็น้อยลงด้วย สุดท้ายอยากให้รัฐบาลแก้ปัญหาความไม่สงบโดยเร็ว

ร้านรยรงพานิช เลขที่ 14 ถนนภูผาภักดี อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เปิดดำเนินการมาประมาณ 60 ปี ตั้งแต่สมัยรุ่นพ่อซึ่งเป็นคนจีนแถวบ้านพุนพัตใหญ่ ในสมัยก่อนตอนเด็กๆ การค้าขายดีมาก ทำให้ร้านค้ามีความเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมา สินค้าในร้านมีทุกชนิดทั้งของกินของใช้ รุ่นลูกจึงดำเนินการต่อจนอายุ 70 ปีแล้ว

ปัจจุบันอยู่ 2 คน โดยภรรยาค้าขายไปเรื่อยๆ ลูกๆ ไปทำงานที่อื่นๆ เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อธุรกิจร้านอย่างมาก ด้วยเป็นร้านที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง ที่เต็มไปด้วยผู้คน และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทุกวันหลังจาก 07.00 น. ที่เปิดร้านจะต้องนั่งในร้านด้านหน้า คอยสังเกตผู้คน รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ที่มาจอด หากไม่รู้จักเจ้าของจะโทรเรียกด่วนทันที ปัจจุบันจึงไม่ยอมให้รถมาจอดหน้าร้าน ซึ่งก็ขอร้องเขา แต่รถที่ไม่สามารถขอร้องได้คือรถของตำรวจ ทหาร ซึ่งสุดท้ายแล้วก็มีความเสี่ยงพอๆ กัน เพราะทหารและเจ้าหน้าที่คือเป้าหมายในการก่อความไม่สงบ ต้องระวังตัวกันมาก หากรถทหารมาจอดหน้าร้าน

เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นส่งผลให้ร้านค้าของชำของคนจีน ในตัวเมืองนราธิวาสปิดกิจการลงเรื่อยๆ เพราะขายไม่ค่อยได้ลูกค้าน้อยลง อีกทั้งปัญหาเรื่องความปลอดภัย แต่ร้านขายของชำของชาวไทยมุสลิมกลับเพิ่มขึ้น บางทีก็มาแข่งร้านต่อจากคนจีน และคนจีนก็อพยพไปอยู่ที่อื่นเพราะกลัว โดยก่อนเกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะรู้ แต่ทหารและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่รู้ ต้องสังเกตดีๆ วันไหนที่เงียบๆ ไม่ค่อยเห็นผู้คนพลุกพล่าน วันนั้นจะเกิดเหตุการณ์ และหลังจากเกิดเหตุการณ์แล้วบรรยากาศทั่วไปก็จะเงียบเช่นกัน ไม่ค่อยกึกกัก บนถนนไม่ค่อยมีคน ลูกค้าก็ไม่เข้าร้าน และเป็นเวลาประมาณ 8-9 ปีมาแล้ว ลูกค้าน้อยลงอย่างมาก บางวันขายของได้ไม่ถึง 1,000 บาท ที่ทำการค้าขายของชำทุกวันนี้เพราะไม่รู้จะทำอะไร อายุก็มาก ลูกๆ อยากให้ย้ายไปอยู่หาดใหญ่แต่ไม่อยากย้ายเพราะเกิดที่นี่อยู่มาจนแก่แล้ว

ร้านอัมมิง เลขที่ 3/8 ถนนตรีรัตน์ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เปิดดำเนินการมาประมาณ 11 ปี ร้านมีรายได้ค่อนข้างดีด้วยตั้งอยู่หน้าโรงเรียน จะขายของไม่ค่อยได้ก็เฉพาะช่วง

นักเรียนปิดเทอม ปัญหาหลักของร้านค้านี้คือปัจจุบันต้นทุนสินค้าราคาแพงขึ้น แต่ราคาขายต้องขายราคาเดิม และยังมีปัญหาด้านการขนส่งเพราะการขนส่งมักจะมีปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเพราะผู้ส่งสินค้าก็ไม่ค่อยอยากมาส่งสินค้า ซึ่งอยากให้รัฐบาลควบคุมราคาสินค้า และแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในพื้นที่

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 176 ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นร้านค้าที่เปิดมาไม่ต่ำกว่า 40 ปี เจ้าของร้านเริ่มอาชีพด้วยการเป็นช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าเล็กๆ น้อยๆ ในระยะแรกๆ ช่วงแรกเริ่มซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้ายังไม่เป็นที่รู้จักมากนักไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ และคนที่เข้ามาใช้บริการน้อย อีกทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าไม่ได้มีหลากหลายเหมือนปัจจุบัน ส่วนใหญ่ซ่อมโทรทัศน์ และพัดลม

ต่อมาเมื่อมีเครื่องใช้ไฟฟ้ามากขึ้น งานซ่อมก็มีมากขึ้น ขณะที่ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่กับบ้านเลยคิดว่าต้องนั่งเฝ้าบ้านเป็นประจำทุกวันหากซื้อของชำมาขายด้วยก็น่าจะดี เลยคิดกันในครอบครัวว่าจะเปิดเป็นร้านขายของชำด้วย การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้ากำลังไปได้ดีมีลูกค้ามาก ขณะที่ร้านขายของชำก็ไปได้ด้วยดีเช่นกัน แต่การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้านานๆ เริ่มมีปัญหาทางด้านสายตา จึงเลิกอาชีพซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้ามาขายของชำอย่างเดียว โดยมีขายร้านให้ใหญ่ขึ้นสินค้าที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งเมื่อรู้พื้นที่ที่เก็บเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่สามารถซ่อมได้ออกแล้วก็พื้นที่เหลือสามารถตั้งสินค้าอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้นกิจการก็ดีขึ้นตามลำดับ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับธุรกิจขายของชำในปัจจุบัน สามารถประมวลได้ดังนี้ คือ ปัญหาความไม่สงบเกิดขึ้นในพื้นที่ ในหลายปีที่ผ่านมาทำให้การขายของมีปัญหา คือความไม่มั่นใจของลูกค้าที่มาซื้อของมักต้องระวังตัวมากขึ้นเมื่อมาอยู่หน้าร้าน ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนหากมีรถจักรยานยนต์จอดอยู่หน้าร้านหลายคันลูกค้าจะไม่เข้าร้านกลัวมีระเบิดอยู่ที่รถ ปัญหาการเปิดปิดร้านที่ต้องทำให้ระวัง ทั้งการไปซื้อของจากร้านขายส่งมาเข้าร้านการเดินทางในแต่ละครั้งจะต้องระวังตัว อีกทั้งการสั่งของจากหาดใหญ่เข้ามาขายซึ่งไม่สามารถที่จะเลือกคู่ค้าได้หลากหลายเพราะคู่ค้าที่เคยส่งสินค้าแต่เดิมไม่กล้ามาส่ง ทำให้มีตัวเลือกน้อย บางครั้งราคาส่งก็สูงเพราะความเสี่ยงเขาคิดราคาเพิ่ม ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือหากมีเจ้าหน้าที่นำรถทางราชการมาจอดใกล้ร้าน ลูกค้าก็ไม่เข้าร้านเช่นกัน เพราะเขากลัวเหตุการณ์ นอกจากนั้นราคาที่สินค้าที่นำมาขายมีราคาสูงขึ้นทำให้ต้องใช้ต้นทุนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และจำนวนลูกค้าน้อยลง ทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งการขนส่งที่มีต้นทุนสูงขึ้นจึงต้องเพิ่มราคาสินค้าให้สูงขึ้นทุกชนิด ไม่เช่นนั้นก็ไม่สามารถทำธุรกิจได้

ปัญหาต่อมาคือการขายขายของเชื่อ ด้วยเป็นร้านที่เปิดมานานผู้คนในบริเวณนั้นรู้จักและสนิทสนมกันดี จึงมีการขายสินค้าด้วยเงินเชื่อสำหรับลูกค้าบางส่วน บางครั้งก็ทำให้รู้สึกลำบากใจ เพราะบางคนค้างชำระนานมาก ทำให้ทุนส่วนหนึ่งหยุดนิ่งไม่สามารถเอามาหมุนเวียนได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่สนิทกันจึงมีความลำบากใจที่จะทวง และปัญหาสุดท้ายคือ ปัญหาคู่แข่งทางการค้า มีร้านขายของชำใหม่ๆ เปิดขึ้นมากมาย บางร้านอาจตั้งราคาตัดหน้า หรือมีส่วนลดที่น่าสนใจทำให้ลูกค้าไปซื้อร้านอื่นแทนที่จะมาซื้อร้านเดิมจนต้องเสียลูกค้าไปจำนวนหนึ่ง อีกทั้งมีร้านสะดวกซื้อเข้ามาทำธุรกิจแข่งขันกับร้านชำในพื้นที่ลูกค้าที่ชอบความสะดวกจึงเข้าร้านสะดวกซื้อมากขึ้น

ร้านเม่งฮวด เลขที่ 78 ถนนภูผาภักดี ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เจ้าของร้านเป็นคนจีนดำเนินกิจการมาประมาณ 50 ปี เริ่มจากการเปิดเป็นร้านขายของชำเล็กน้อย จำพวกของกินของใช้ในชีวิตประจำวัน กิจการค้าเจริญขึ้นเรื่อยเพราะเป็นร้านค้าที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง จึงค่อยขยายร้านให้ใหญ่ขึ้นซึ่งนอกจากขายของชำที่ขายปลีกแล้ว ยังขายส่งข้าวสาร อีกด้วย

สภาพการประกอบธุรกิจปัจจุบันถือว่าหนักมากนับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ลูกค้าหายไปก้นดาด กิจการปัจจุบันมีแต่ทรงตัวกับแยลง การดำเนินกิจการมีความกลัวตลอดเวลาว่าไม่รู้จะเกิด

ขึ้นกับร้านของตนเมื่อไร ส่งผลให้ต้องปิดร้านตั้งแต่ 5 โมงเย็น ชีวิตประจำวันก็ไม่กล้าออกไปไหนโดยเฉพาะนอกเมือง หากจะเที่ยวก็ไปหาผู้ใหญ่เลยคือไปให้พ้นความกังวลและความกลัว ในย่านร้านค้าของคนจีนเริ่มมีปัญหาในการทำธุรกิจมากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีร้านจำนวนมากปิดกิจการแล้วย้ายไปทำการค้าที่อื่นนอกพื้นที่จังหวัด ขณะเดียวกันก็มีร้านค้าของชาวไทยมุสลิมมากขึ้น ชาวไทยมุสลิมที่ไม่คุ้นเคยจะไม่ค่อยเข้าร้านคนจีน แต่ไปซื้อร้านมุสลิมด้วยกัน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องยาเสพติด ลักษณะ บางที่ตอนกลางวันมีพวกเมายาเดินตาขวางเข้ามาขายถุงข้าวสารในร้านออกไปเฉยๆ ก็มี ไม่กล้าทำอะไร ไม่รู้ให้ใครช่วย ปัญหายาเสพติดเหล่านี้น่าจะมีการเชื่อมโยงกับความไม่สงบในพื้นที่แนว การเกิดการวางระเบิดในแต่ครั้งชาวบ้านจะรู้ก่อนโดยเฉพาะชาวไทยมุสลิม เพราะถ้าช่วงไหนที่เจียบๆ ชาวไทยมุสลิมไม่พลุกพล่านก็จะเกิดเหตุการณ์ซึ่งพวกชาวบ้านจะรู้ แต่ทหารไม่รู้ ก่อนเกิดเหตุการณ์บรรยากาศจะเจียบ และหลังเหตุการณ์ก็จะเจียบเช่นกันขายของไม่ได้เลย ซึ่งอยากให้รัฐแก้ปัญหาความไม่สงบอย่างจริงจัง ถ้าแก้กันจริงๆ น่าจะแก้ได้ แต่ที่ผ่านมารัฐไม่จริงจัง และทำงานอย่างผิวเผิน การเกิดเหตุการณ์ทุกครั้งชาวบ้านรู้ แต่ทหารไม่รู้ ทั้งที่มีสายข่าว หน่วยข่าวกรอง ถ้ายังเป็นเช่นนี้ให้ทหารออกไปเสียดีกว่า ชาวบ้านระวังกันเอง แก้ปัญหากันเอง บางที่เหตุการณ์อาจสงบก็ได้

ร้านนิรุติรา เลขที่ 30/8 ถนนเจริญพงศ์ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เปิดดำเนินการมาประมาณ 7 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่าต้นทุนสินค้าในปัจจุบันมีราคาแพงขึ้น แต่ต้องขายปลีกเท่าเดิม ทำให้กำไรลดลง และการส่งของจากผู้ค้าส่งค่อนข้างเป็นปัญหาเพราะของไม่ค่อยมาส่ง เพราะผู้ค้าส่งก็ไม่ค่อยมั่นใจต่อความปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยการสนับสนุนอยากให้ภาครัฐสนับสนุนเรื่องสินเชื่อในการขยายกิจการ เพราะปัจจุบันการกู้เงินทำค่อนข้างยาก เพราะสถาบันการเงินเข้มงวดมากในเรื่องระเบียบและข้อกำหนดเอกสารต่างๆ

ร้านเย้าะ เลขที่ 11 ถนนวิทูรอุทิศ 11 อ.เมือง จ.นราธิวาส จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาหลักคือต้นทุนสินค้าราคาแพงมากขึ้น แต่ต้องขายราคาเดิม ทำให้กำไรลดลง ส่วนปัญหาความไม่สงบนั้นผู้ประกอบการแสดงความคิดเห็นว่าเคยชินแล้ว และลูกค้าก็เคยชินเช่นกัน

ร้านรอสี๊ะ เลขที่ 55 ถนนสิโรต 8 ต.สะเตง อ.เมือง จ.นราธิวาส จากการสัมภาษณ์พบว่า ลูกค้าลดลง เพราะคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะร้านมุสลิมด้วยกัน นอกจากนั้นต้นทุนสินค้าราคาสูงขึ้น แต่ไม่สามารถเพิ่มราคาสินค้าได้ ทำให้กำไรลดลง นอกจากนั้น จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ไม่มีลูกค้าหน้าไม่เข้ามาซื้อของในร้านเพราะเขาไม่กล้าเข้าเพราะไม่ไว้วางใจ ทำให้ปัจจุบันลูกค้าที่เข้ามาซื้อของคือกลุ่มลูกค้าที่คุ้นหน้าคุ้นตากันอยู่แล้ว

ร้านมุฮัมหมัด เลขที่ 883/1 ถ.สิโรต ต.สะเตง อ.เมือง จ.นราธิวาส ได้อธิบายว่า ปัจจุบันคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะร้านค้าสะดวกซื้อที่เป็นของมุสลิมด้วยกัน นอกจากนั้นร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ก็ขยายตัวอย่างมาก ตั้งอยู่ในหลายจุดซึ่งลูกค้าสะดวกในการไปซื้อ มาก นอกจากนั้น สถานการณ์ความรุนแรงทำให้ลูกค้าต่างถิ่นไม่เข้ามาในพื้นที่ ทำให้ลูกค้าซบเซาหายไป คงเหลืออยู่แต่ลูกค้าขาประจำ

ร้านลุงสารวัตร เลขที่ 66/13 ถนนละม้ายอุทิศ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การที่เป็นร้านค้าสะดวกซื้อตั้งอยู่ในซอย ทำให้คนรู้จักดี ที่แรกทำงานอยู่กรุงเทพฯ ต่อมาช่วงเศรษฐกิจมีปัญหายุคฟองสบู่แตกก็กลับบ้าน และเริ่มขายของโดยใช้บ้านตัวเองเปิดเป็นร้านเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและขายของ จึงประหยัดไม่ต้องเช่า เปิดมาเรื่อยๆ คนในซอยรู้จักกันดีทั้งซอย ร้านจึงเป็นเหมือนที่นัดพบของคน ได้พูดคุย ผากข่าว เมื่อเกิดปัญหาความไม่สงบขึ้นในพื้นที่ ผู้คนในซอยเริ่มเปลี่ยนไป ส่วนหนึ่งก็ย้ายออกไปกลับไปภูมิลำเนา หรือไม่ก็ไปอยู่ที่ปลอดภัยมากกว่าที่จะอยู่ในสามจังหวัดภาคใต้ ร้านค้าจึงมีคนที่รู้จัก และ

คุ้นเคยน้อยลง การพบปะพูดคุยไม่เหมือนแต่ก่อน การใช้พื้นที่ร้านชำพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือพบปะก็น้อยลงด้วย

นอกจากนั้นในปัจจุบันต้นทุนสินค้ามีราคาเพิ่มขึ้น แต่ราคาขายยังเท่าเดิม ด้วยเพราะผู้ค้าส่งบอกว่ามีค่าขนส่งเพิ่ม นอกจากนั้นการที่มีร้านค้าสะดวกซื้อเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะร้านคนไทยมุสลิม ทำให้ลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้น รายได้ร้านจึงลดลง ลูกค้าส่วนใหญ่จึงเป็นคนที่รู้จักกันและที่พักอาศัยอยู่ข้างเคียง ซึ่งหลังจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบต้องระวังตนเองมากขึ้น เปิดร้านสายๆ และปิดร้านเร็วขึ้น ไม่พยายามอยู่หน้าร้าน เพราะอาจจะไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นก็ต้องคอยสังเกตอยู่ตลอดเวลา

ร้านมณทิพย์ เลขที่ 196 ถนนพิชิตบำรุง ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส ซึ่งเป็นชาวไทยพุทธ เปิดร้านมาแล้ว 43 ปี ก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ขายของดีมาก เพราะนักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดนราธิวาสค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวมาเลเซีย ทำให้นอกจากลูกค้าขาประจำแล้ว ยังได้ลูกค้าชาวรัสเซียที่นักท่องเที่ยวอีก แต่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวไม่มา ทำให้รายได้ลดลงไปมาก ต้องอาศัยลูกค้าขาประจำที่อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงเป็นหลัก ซึ่งถึงแม้ลูกค้าจะลดน้อยลงแต่ก็อยู่ได้ เพราะเราดำเนินกิจการร้านค้าสะดวกซื้อโดยเราไม่ได้กู้เงินใครมาลงทุน พอไม่มีหนี้สิน ขายได้เท่าไรก็อยู่ได้

หลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้น มีคนไทยเชื้อสายจีนย้ายออกไปนอกพื้นที่เป็นจำนวนมาก เพราะแม้แต่คนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่กันมาตั้งแต่เกิด ยังโดนยิง และยิงโดยคนที่อาจจะรู้จักกันเป็นอย่างดี แต่ไม่มีใครกล้าให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะให้ข้อมูลไปก็ตาย เพราะเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถคุ้มครองพยานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในช่วงสองปีที่ผ่านมา ขายของได้ดียิ่งขึ้น อาจจะเป็นเพราะ “คนจีนแล้ว” กับเหตุการณ์ความไม่สงบ อย่างไรก็ตามก็ยังปิดร้านประมาณ 2 ชม เพราะยังไม่มั่นใจในความปลอดภัย ในการเฝ้าระวังสถานการณ์ก็จะระวังเวลาที่มีรถมาจอดหน้าร้าน และไม่ขายของบางชนิดที่เสี่ยงเช่น กาวยางที่สามารถไปดมเป็นสารเสพติดได้ การแบ่งบุหรี่ยขาย หรือขายเหล้าขาว ปัจจุบันอยู่กันสองคนพี่น้อง กิจการทำมาตั้งแต่รุ่นตา แต่ญาติพี่น้อง ลูกหลาน ไปอยู่ที่อื่น ๆ กันหมดแล้ว และไม่มีใครคิดอยากจะทำกลับมา เพราะปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ ถ้าจะช่วยให้ธุรกิจดีขึ้น ต้องแก้ปัญหาความรุนแรงให้ได้

ร้านอามีเนาะ เลขที่ 12 ถนนภูผาภักดี ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ดำเนินกิจการมาแล้ว 7 ปี ในความคิดเห็นของเจ้าของร้านนี้มองว่าสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ไม่ได้ส่งผลกระทบมากนัก แต่สิ่งที่กระทบต่อธุรกิจคือการที่มีร้านค้าสะดวกซื้อ (ร้านขายของชำ) ซึ่งเป็นของชาวมุสลิมด้วยกันเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ด้วยอาจจะเป็นอาชีพที่ทำงานและลงทุนไม่มากนัก นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของต้นทุนสินค้าราคาแพงขึ้นกว่าเมื่อก่อนแต่ต้องขายราคาเท่าเดิมทำให้กำไรลดลง ซึ่งอยากให้รัฐบาลจัดการปัญหาเรื่องสินค้าราคาแพง เช่น ข้าวสาร น้ำตาล ไข่ เป็นต้น

ร้านทวีทรัพย์ อยู่ที่ถนนพิชิตบำรุง ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส ได้แสดงความคิดเห็นว่าสถานการณ์การค้าในปัจจุบันแย่ลง ร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนมักจะเป็นเป้าหมายของการโดนวางระเบิด เพราะในละแวกเดียวกันก็โดนระเบิดจนต้องเลิกกิจการและย้ายออกไป นอกจากนั้นการมีทหาร มาตั้งด่านก็ทำให้ลูกค้าไม่กล้ามาซื้อของในร้าน แต่ในความคิดเห็นของผู้ประกอบการมีทหารก็ยังดีกว่าไม่มี นอกจากนั้นในปัจจุบันต้นทุนสินค้าแพงมาก แต่ต้องขายราคาเดิมทำให้รายได้ลดลง

สำหรับการปรับตัว ก็เปิดร้านเมื่อสว่างแล้วประมาณ 6.00-6.30 น. และปิดร้านเร็วขึ้น 19.00 น. คอยสังเกตบริเวณร้านถึงสิ่งแปลกปลอมและคนแปลกหน้า อยู่อย่างระมัดระวังเพราะรายได้ไม่ค่อยดี แต่ก็คงอยู่ในพื้นที่ก็เพราะเกิดที่นี่ไม่อยากย้ายไปไหน แต่ลูก-หลาน ไม่มีใครมาอยู่ด้วยแล้ว ต่างก็ไปทำงานที่อื่น ๆ กันหมด

เพราะกังวลความปลอดภัย ซึ่งถ้าจะหวังพึ่งภาครัฐคงค่อนข้างยาก คงต้องดูแลตนเองและช่วยเหลือตนเอง ปรับรูปแบบการค้าขาย อยู่อย่างพอเพียง และไม่เดินทางไปในที่ที่ไม่ปลอดภัย

ร้านไต้ฮั่ว เลขที่ 115 ถนนละม้ายอุทิศ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ได้อธิบายไว้ว่า เดิมนั้นของแพง ค่าน้ำมัน ค่าก๊าซหุงต้มก็มีราคาสูงขึ้น รัฐบาลนี้ (รัฐบาลยิ่งลักษณ์) ของแพงกว่ารัฐบาลก่อน (รัฐบาลอภิสิทธิ์) ของทุกอย่างขึ้นหมด การซื้อของเข้าร้าน อาทิตย์ละ 50,000 ได้ของมาเท่ากับเมื่อก่อนซึ่งซื้อ 40,000 รัฐบาลจะต้องควบคุมราคาสินค้า ควบคุมราคาขนส่ง บางทีลูกค้าถามว่าทำไมสินค้าขึ้นเดี๋ยวก่อนแพงกว่าเดือนก่อน เรียบอกว่าของขึ้นราคาหมดแล้ว เขายกบอกว่าเขาซื้อในห้างยังเท่าเดิม เราก็บอกว่าห้างเขาสั่งทีละมากๆ เขาอาจต่อรองราคากับบริษัทที่ผลิตได้ แต่เราซื้อมาแพงกว่า จะขายถูกก็ขาดทุน บางคนก็เข้าใจ บางคนก็มีสีหน้าไม่พอใจ

นอกจากนั้น ยังอธิบายว่า อยากให้รัฐแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบให้ได้ เพราะการดำรงอยู่ของร้านค้าตนเองในปัจจุบันอยู่ได้ด้วย การที่ไม่มีหนี้สิน ถึงแม้จะขายได้น้อยก็ทำให้อยู่ได้ ซึ่งปัญหาความไม่สงบทำให้ลูกค้าลดลง ชาวต่างชาติไม่กล้ามา ซึ่งในสมัยก่อนมีชาวต่างชาติและคนต่างพื้นที่เข้ามามาก นอกจากนั้นผู้ประกอบการร้านค้าสะดวกซื้อ ก็ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องอยู่ภายใต้ความเสี่ยง โดยเฉพาะผู้ประกอบการชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยพุทธ การปรับตัวทำได้ด้วยการระวังตนเอง สังเกตรถที่มาจอดหน้าร้าน ลูกค้า และคอยดูไม่ให้มีหน่วยงานเจ้าหน้าที่มาอยู่หน้าร้านค้า เพราะลูกค้าจะไม่กล้าเข้ามาซื้อของในร้าน เปิดร้านเมื่อพระอาทิตย์ขึ้น และปิดร้านเร็วขึ้นประมาณหนึ่งทุ่มหรือ 19.00 น.

ร้านฮุสเซ็น เลขที่ 21 ถนนภูผากิติ ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส จากการสัมภาษณ์ได้รับข้อคิดเห็นว่า ปัญหาคือความสับสน โดยเฉพาะกลิ่นเหม็นจากท่อระบายน้ำ ซึ่งเคยแจ้งหน่วยงานรัฐไปแล้ว ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ก็ได้มาดูดูน้ำออกจากท่อ แต่ก็เหมือนเดิม เพราะมีน้ำเน่าจำนวนมากไหลลงระบบระบายน้ำ ซึ่งการมาดูแลเรื่องนี้ แจ้งไปที่กัมาดูแลที่ ในส่วนของปัญหาสถานการณ์ความรุนแรง รู้สึกว่ามีผลกระทบน้อย เพราะลูกค้าก็เหมือนเดิม และเป็นลูกค้ามุสลิมด้วยกัน

ร้านเจ เลขที่ 1/6 ถนนละม้ายอุทิศ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เปิดร้านขายของชำมานานแล้วอยู่กับหลานสองคน เมื่อก่อนในละแวกนี้มีร้านค้าอยู่ 2 ร้าน ตอนนี้มีร้านสะดวกซื้อเพิ่มขึ้นทั่วไป โดยเฉพาะร้านค้าสะดวกซื้อที่เป็นชาวมุสลิมมีเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ลูกค้าที่มีอยู่เดิม ลดลงมากเพราะลูกค้าคิดว่าซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อเช่นร้านเซเว่นอีเลฟเว่น มีความสะดวกและมีความปลอดภัยมากกว่าที่จะซื้อของตามร้านค้าสะดวกซื้อริมถนน ซึ่งไม่รู้ว่าจะเกิดระเบิดขึ้นเมื่อไหร่ นอกจากนั้นในร้านค้าขนาดใหญ่มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี การจัดร้านค้า การเข้าไปในห้างใหญ่ๆ แล้วสามารถซื้อสินค้าได้ครบตามต้องการย่อมดีกว่าการซื้อของในร้านเล็กๆ เช่นร้านค้าสะดวกซื้อขนาดเล็กของคนท้องถิ่น อีกอย่างร้านค้าใหญ่ๆ หรือในห้างสรรพสินค้าสามารถที่จะพาลูกหลานไปเที่ยวได้ด้วย เพราะทั้งของเด็กเล่น สินค้าเสื้อผ้า และอื่นๆ รวมทั้งมีร้าน เค.เอฟ.ซี ที่สมาชิกทุกคนอยากไปกิน

ร้านวันแอมเลาะ เลขที่ 2/6 ซอยพนาสนต์ 1 ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ได้อธิบายไว้ว่าเมื่อก่อนปากซอยพนาสนต์มีร้านค้าอยู่ 3 ร้าน ในซอยมี 2 ร้าน ร้านปากซอยเป็นร้านเก่าค้าขายมานาน ร้านตรงหัวมุมเพิ่งย้ายออกไปประมาณ 3 ปี เพราะลูกเจ้าของร้านซึ่งทำงานอยู่ที่อำเภอโดนยิงเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ครอบครัวจึงย้ายไปอยู่ที่นครศรีธรรมราช ปัจจุบันตรงนั้นเป็นร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า เจ้าของร้านเดิมเป็นคนที่นี่ แต่ก็เข้าใจเขา เขาอาจทำใจไม่ได้ต่อเหตุการณ์ และการสูญเสียความรู้สึกไม่ปลอดภัย กลายเป็นความกลัว และอาจไม่อยากมีติดกับที่นี้อีกแล้ว ทุกวันเราอยู่เราก็กว้าง ไม่รู้

เมื่อไรมันจะจบสิ้น แต่ถามว่าคิดจะย้ายไหม ยังไม่คิด เพราะไม่รู้ไปอยู่ที่ไหน แม้ว่าค้าขายไม่ค่อยดีนัก แต่ก็พออยู่ได้ ก็ทนๆ ไป คิดว่าสักวันคงดีขึ้น และเราคงไม่โชคร้ายเหมือนเขา

ในด้านการปรับตัว ก็ระวังด้วยตนเองเพราะจะหวังพึ่งเจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่ได้มากนัก มีการเปิดร้านข้างล่างคือ เข้าค่อยเปิด และปิดร้านเร็วขึ้นประมาณ 19.00 น. เพราะไม่ค่อยมั่นใจในความปลอดภัย ในปัจจุบันร้านค้าสะดวกซื้อเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะร้านที่มีเจ้าของเป็นคนมุสลิมด้วยกันเอง ทำให้ลูกค้ามีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งลูกค้าสะดวกจะซื้อตรงไหนก็จะซื้อร้านตรงนั้น โดยเฉพาะร้านในบริเวณใกล้เคียงบ้านตนเอง นอกจากนั้น ก็มีปัญหาด้านทุนสินค้านำราคาแพงขึ้น แต่ต้องขายราคาเท่าเดิมทำให้กำไรลดลง

ร้านวีรชัย เลขที่ 170 ถนนภูผาภักดี ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ดำเนินกิจการมาแล้ว 28 ปี ปัจจุบันหลังจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบรายได้ลดลง บางวันขายไม่ได้เลย ลูกค้าที่มาซื้อจะมีลูกค้าเฉพาะที่คุ้นเคยและในพื้นที่ใกล้เคียง ลูกค้ามุสลิมไม่ค่อยมาซื้อของที่ร้าน ลูกค้าที่เป็นมุสลิมก็จะเป็นเฉพาะคนที่รู้จัก นอกจากนั้นลูกค้าที่ผ่านทางมาก็ไม่ค่อยมี เพราะไม่มีนักท่องเที่ยวหรือคนต่างถิ่นเข้ามาเหมือนเมื่อก่อน ในการสนับสนุนของรัฐบาล อยากให้รัฐบาลกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการขอสินเชื่อให้ชัดเจน เพราะในปัจจุบันถึงแม้รัฐบาลจะประกาศให้สินเชื่อแต่ในทางปฏิบัติก็เงินค่อนข้างยาก หรือควรจะมีการกำหนดการให้สินเชื่อสำหรับร้านค้าสะดวกซื้อโดยเฉพาะ

ร้านอัมมร์ เลขที่ 60/7 ถนนพนาสนธ์ 2 ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ดำเนินกิจการมาประมาณ 20 ปี ปัญหาในปัจจุบันคือ สินค้ามีราคาแพงขึ้นทำให้รายได้จากการค้าลดลงเพราะต้องขายราคาเท่าเดิม ลูกค้าลดลง โดยเฉพาะไม่มีลูกค้าแปลกหน้าเข้าร้าน อันเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจ และความไม่สงบในพื้นที่ คู่แข่งเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะร้านค้าที่มีเจ้าของร้านเป็นมุสลิม โดยเจ้าของร้านให้ความคิดเห็นว่าการเพิ่มขึ้นของร้านค้าในเมืองอาจจะเกิดจากความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ชนบท ทำให้คนย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองและหากกิจการทำ ซึ่งร้านค้าสะดวกซื้อนั้นลงทุนไม่มากและเปิดกิจการง่าย ซึ่งอยากให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในพื้นที่ และควบคุมราคาสินค้าไม่ให้แพงเหมือนอย่างในปัจจุบัน

ร้านค้าไม่มีชื่อร้าน เลขที่ 14/45 ถนนพิชิตบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปี โดยเริ่มต้นจากทำโรงแรมขนาดเล็กราคาถูกสำหรับผู้แทนขาย (เซลแมน) ที่มาขายสินค้าในพื้นที่ และด้านล่างของโรงแรมทำเป็นร้านค้าสะดวกซื้อ แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ โรงแรมก็ไม่มีคนมาพักเพราะผู้แทนขายสินค้าไม่ค่อยกล้ามาและปรับเปลี่ยนวิธีขายสินค้าทางโทรศัพท์แทน ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนโรงแรมมาเป็นทำธุรกิจบ้านร้างนางแอ่น ทำให้ยังพออยู่ได้

ปัญหาของร้านค้าสะดวกซื้อในปัจจุบันเกิดจากปัญหาความไม่สงบเพราะทำให้รายได้ลดลง ไม่มีนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นเข้ามาเดินหรือท่องเที่ยวในเมือง ทุกคนต่างก็ต้องดูแลตนเอง เพราะพึ่งเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้ เมื่อไหร่มีเจ้าหน้าที่มาตั้งด่านหรือมาพักแถวบริเวณร้านค้าก็จะขายของไม่ได้เลย เพราะจะไม่มีคนเข้ามาซื้อของ ต้นทุนสินค้าก็มีราคาแพง ทำให้กำไรลดลง ผู้มาซื้อสินค้าส่วนใหญ่คงเป็นลูกค้าขาประจำที่คุ้นเคยกันดี ปัญหาถัดมาคือการย้ายถิ่นของคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนหนึ่งที่เคยเป็นเจ้าของกิจการดั้งเดิม เพราะกังวลในความไม่ปลอดภัย ที่ยังคงอยู่ก็เพราะไม่อยากย้ายเพราะอยู่ที่นั่นมาตั้งแต่เกิด ส่วนลูก-หลาน ก็ไม่ค่อยมีใครอยากมาอยู่ด้วย บางครั้งลูก-หลานมาเยี่ยม ก็ไม่มานอนที่บ้านแล้วแต่เลือกที่จะนอนหาที่นอนแล้วมาเยี่ยมตอนกลางวันแล้วก็กลับ เมื่อตนเองตายไปก็คงจะหมดคนมาสืบทอดกิจการในอนาคต

สิ่งหนึ่งที่น่าเป็นห่วงคือการย้ายถิ่นของคนไทยพุทธและคนไทยจีนออกนอกพื้นที่ หรือที่อยู่ก็ลดน้อยลง อันเนื่องมาจากปัญหาความไม่สงบ ซึ่งทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมลดน้อยลงไป ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์ก็ไม่เข้าใจว่าเหตุใดเหตุการณ์ความรุนแรงจึงไม่สงบซะที่ทั้งที่ในอดีตที่ผ่านมาทุกคน ทุกศาสนา ต่างก็

อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นการเกิดขึ้นอย่างมากมายของร้านค้าสะดวกซื้อชาวมุสลิมก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมาก และยังมีธุรกิจต่างๆ ที่ชาวมุสลิมเข้ามาถือครองเพิ่มเติม แต่ชาวพุทธกลับลดลง ซึ่งปัญหาความไม่สงบเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อรูปแบบธุรกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ ซึ่งถ้ารัฐบาลยังแก้ปัญหาแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็คงไม่สามารถแก้ปัญหาใดๆ ได้ เพราะดูเหมือนจะไม่มีใครจริงจังกับการแก้ปัญหา เพราะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ยังมีปัญหาอีกมากมายที่ลับซับซ้อนที่ต้องแก้ไขไปพร้อมกันกับความรุนแรงในพื้นที่ เช่นกัน

4. สรุปท้ายบท

ในบทนี้ เป็นบทสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ประกอบการร้านค้าสะดวกซื้อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งได้มาจากการสรุปจากสมุดจดบันทึกที่คณะผู้วิจัยได้จดบันทึกข้อมูลภาคสนามไว้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้ความพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะสรุปออกมาโดยให้สะท้อนสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

ด้วยบริบทปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ทำให้การเก็บข้อมูลตกอยู่ในสถานการณ์ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องด้วยเกิดจากความไม่ไว้วางใจ ซึ่งเจ้าของกิจการรู้สึกกังวลถึงความไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นยังพบความไม่ไว้วางใจระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งมีเชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่างกัน

ในการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว จึงต้องมีการปรับวิธีการ และแผนงานอยู่ตลอดเวลา เช่น การเก็บข้อมูลผู้ประกอบการร้านค้าสะดวกซื้อที่มีเจ้าของร้านเป็นชาวมุสลิม คณะนักวิจัยต้องอาศัยผู้ช่วยวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่ พูดภาษามลายูได้ และนับถือศาสนาอิสลาม เป็นผู้ไปเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ให้ ส่วนผู้ประกอบการที่เป็นชาวไทยพุทธและชาวไทยเชื้อสายจีน คณะผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ในบทถัดไป จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลให้เห็นถึง 1) สถานการณ์การค้าปลีกในเขตอำเภอเมือง ในสามจังหวัดชายแดนใต้ 2) ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในเขตอำเภอเมือง สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) ความต้องการการได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านต่างๆ ของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในเขตอำเภอเมือง สามจังหวัดชายแดนภาคใต้